

Kurzus előadója: Prof. Kulcsár Szabó Ernő
Kurzus megnevezése: A kultúra fogalma, a kultúraelmélet irányzatai
Kurzus megnevezése angolul: The Concept of Culture, Tendencies in the Theory of Culture
Kurzus kódja: BMA-IROD-110 = BMA HUND-131
Oktató elérhetősége: email: ksze@t-online.hu honlap: http://www.aitk.hu fogadóóra: szerda 13.00-14.00

A kurzusvezetés nyelve(i): magyar A hozzászólás, vizsga nyelve(i): magyar Írásbeli dolgozat nyelvei: magyar
Kurzus előfeltétele(i):
A jegyszerzés módja(i): kollokvium vagy írásbeli dolgozat (cca. 20 000 karakter)
Követelmények: A megadott szakirodalom alapos ismerete, önállóan választott vizsgatémák egyéni kidolgozása

<p>Kurzus leírása, tematikája: Az előadás bevezetőben a kultúra fogalmának eredetét, a kultúra keletkezésére vonatkozó elképzeléseket ismerteti, majd áttekintést ad a jelenkori kultúratudományok azon irányairól, amelyek a kultúrát a nyelvviség és a világtapasztalat mediális közvetítettségének összefüggésében értelmezik. A félév során kiemelt figyelmet szentelünk a kultúra és a nyelv keletkezéstörténeti összefüggéseinek – bezárólag a róluk alkotott legújabb elméletekkel.</p> <p>Főbb témakörök (mint a vizsgára önállóan kidolgozható kérdések):</p> <ul style="list-style-type: none"> - A kultúra keletkezése és az elemi kulturális technikák - A kultúra legfőbb eredetmítoszai (Ószövetség: Genézis, Platon: Prótagorász) - Vico a történelmi („ember alkotta”) világ értelmezhetőségéről - Rousseau és a nyelvek eredete - Herder a nyelv keletkezéséről: a beszéd „kulturtechnikai” elsőbbsége - Kant és Hegel a történelmi világ lehetséges kezdeteiről - A modernség és a „kritikai” kultúraértelmezés hagyományai (Rickert, Simmel, Cassirer) - Heidegger kultúra- és technikaértelmezése - A test extenziójától a materiális kultúrtechnikákig (Mauss, McLuhan, Kittler) - A materiális megkülönböztetés (Lacan, Kittler)
<p>Kurzushoz tartozó kötelező irodalom:</p> <p>Giambattista Vico: Az új tudomány. Bp.: Akadémiai 1979 (2.kiad.) Jean-Jacques Rousseau: Esszé a nyelvek eredetéről. Máriabesnyő-Gödöllő: Attraktor 2007, 5-62. Johann Gottfried Herder: Értekezés a nyelv eredetéről. In: Uő.: Értekezések, levelek. Bp.: Európa 1983, 314-340.</p> <p>Immanuel Kant: <i>Az emberi történelem feltehető kezdete</i>. In: Kant: Történelemfilozófiai írások, Ictus, Szeged, 1996. 87-103. o.)</p>

Georg Wilhelm Friedrich Hegel: A filozófiai tudományok enciklopédiájának alapvonalai. I. A logika. Bp.: Akadémiai 1979, 72-77.

Heinrich Rickert: Kultúratudomány és természettudomány. In: Gyurgyák János – Kisantal Tamás (szerk.): Történetelmélet II. Bp.: Osiris 2006, 191-268.

Georg Simmel: A kultúra fogalma és tragédiája. In: Forrásmunkák a kultúra elméletéről. 3/1. köt.: Német kultúraelméleti tanulmányok (szerek.: Bujdosó Dezső). Bp.: Tankönyvkiadó 1983. 145-166.

Sigmund Freud: Rossz közérzet a kultúrában. Bp. Kossuth 1992.

Martin Heidegger: Kérdés a technika nyomán. In: A későújkor józansága II. Vál. És szerk.: Tillmann J. A. Bp.: Göncöl Kiadó 2004. 111-134.

Marcel Mauss: Test-technikák. In: Szociológia és antropológia. Bp.: Osiris 2000, 425-446.

Friedrich Kittler: Optikai médiumok. Bp.: Magyar Műhely & Ráció 2005, 7-41.

Marshall McLuhan: Understanding Media. The Extension of Man. London: Routledge & Kegan Paul 1964

Friedrich Kittler: Jel és zaj távolsága. In: Bónus - Kelemen - Molnár (szerk.): Intézményesség és kulturális közvetítés. Bp.: Ráció 2005, 455-474.

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

Platon: Timaiosz 27a – 69a

Walter J. Ong: Nyomtatás, tér és lezárás. In: Nyíri – Szécsi (szerk.): Szóbeliség és írásbeliség. Bp.: Áron 1998, 245-269.

Victor Turner: A rituális folyamat. Struktúra és antistruktúra. Bp.: Osiris 2002, 107-144.

Jacques Lacan: A tükörstádium... Thalassa 1993/2. 5-11.

Megjegyzés: **Az előadások szeptember 18-án kezdődnek!**

Rendszeresen szükséges technikai eszközök: